

Даниела Горчева: България спаси всички свои евреи

Отговорът на въпроса кой спаси евреите в България е: тогавашното българско общество с решаващата роля на държавния глава цар Борис, казва издателката и главен редактор на списание "Диалог", Холандия.

Тази година отбелязваме 70 години от спасяването на евреите в България. Има твърдения, че България била спасила едва 80% от своите евреи, а не всички. Каква е истината?

Всъщност, ето данните за всяка страна поотделно за евреите, които стават жертва на геноцида през Втората световна война. <http://www.conservapedia.com/Holocaust>
В таблицата срещу името на България

спасява, защото няма такава власт, са депортираните по нареждане на Германия евреи от Беломорска Тракия и Вардарска Македония. И именно оттам идват спекулациите, че България била спасила не 100%, а само 80% от своите евреи.

Но първо, тези земи са ИЗВЪН пределите на царство България, а евреите там не са български поданици и по думите на българския държавен глава цар Борис те са „изгнаници на хитлеровото военно командване“. Все пак, благодарение на усилията и дори на риска, който поемат отделни българи, както и българското правителство в София и дори лично цар Борис, дори от тези земи са спасени от депортация, а както се разбира след края на войната – и от смърт, няколкостотин евреи.

Ето например, в строго секретния рапорт от 18 март 1943 от Скопие, се докладва на германската легация в София, че от Македония липсват 10% от евреите и се предполага, че тези 10% са се укрили.

В доклада се казва, че навярно е изтекла информация поради „откритата размяна на телеграми между софийските и тукашните български служби“. Освен това се изразяват съмнения, че българската регистрация не е пълна и че има и нерегистрирани евреи. И най-важното, в този доклад пише черно на бяло, че полковник Богданов, началник на полицията в Скопие, е дал следните нареждания: Първо, да се освободят четири еврейски семейства с италиански произход по нареждане на правителствения директор д-р Д. Раев (изреждат се имената на 10 души) и второ, „въз основа на заповед на софийското правителство“ да се освободят 15 семейства на лекари и зъболекари,

Димитър Пешев в кантората си

България спасява всички евреи от територията на царство България, всички до един! В това число и евреи, които не са български граждани, но по време на войната се намират в България – между тях и много полски деца от еврейски произход, приети в България с посредничеството на международния Червен кръст и отглеждани до края на войната в български семейства. Някои евреи чужденци прекарват войната в България с документи, издадени им от български власти, че са на почивка с лечебна цел, тоест, на курорт. Те също оцеляват, благодарение на отказа на България да изсели от страната било свои, било чужди граждани.

Това, освен естествения прираст, обяснява защо България е единствената страна, в която евреите след войната са повече отколкото преди войната.

е посочено 0% унищожени евреи и се вижда, че няма друга такава страна в цяла Европа. Преди няколко години, когато български комунисти с клеветнически доноси успяха да отстранят плочите на цар Борис и царица Йоанна от българската горичка в Израел, където те бяха поставени от признателните български евреи, тогавашният народен представител Дянко Марков заяви:

„Аз се гордея с тази нула – като българин, като гражданин и като човек! Това е паметната плоча за хората, които спасиха българските евреи!“

А да се твърди, че България била спасила само 80% от евреите си, е клевета.

Откъде идват тогава тези спекулации?

Идват от невежество или злоумишленост, а най-често от комбинация между двете. Евреите, които България не

общо 57 души (приложен е списък), защото в Куманово, Враня и други градове имало недостиг на лекари. Така че както виждаме, съществуват и други списъци, освен списъка на Шиндлер и каквото са могли българските власти, направили са.

Да поясним отново един от най-спорните въпроси – могла ли е България да предотврати депортацията на евреите от Беломорието и Вардарска Македония?

По какъв начин би могло да стане това? Да се изправи България и да заплаши могъща тоталитарна Германия, начело на която стои един диктатор с налудни идеи?

То е цяло чудо, че България успява – единствена в цяла Европа, да предотврати депортацията на евреите от царство България.

И това – въпреки натиска от страна на Германия от една страна България да участва с войски в бойни действия на фронта, от друга – да изсели евреите, които според Германия били вражеско население и се занимавали с подривна и терористична дейност, шпионаж и т.н.

Кой всъщност е спасителят на евреите в България – Димитър Пешев, БПЦ, цар Борис или народът?

Спасяването на евреите в България е истински подвиг. Не бива да забравяме и куража на Лиляна Паница, която уведомява еврейската консистерия, на Петър Михалев, Иван Момчилов, Асен Суичмезов и Владимир Куртев от кюстендилската делегация, които рискуват да влязат в списъците на Гестапо като хора, които провалят германската политика, но въпреки това те имат доблестта да реагират – и то, във време на война!

Те се вдигат от Кюстендил и пристигат в София, за да уведомят своя съгражданин Димитър Пешев, който е подпредседател на Народното събрание, че предстои депортация на евреите от няколко български града и да го помолят за съдействие.

След това е подвигът на Димитър Пешев, който опрян единствено на авторитета на институцията, която представлява – Народното събрание, иска отговор от вътрешния министър Габровски на въпроса вярно ли е, че има подготвени за изселване

извън страната български граждани от еврейски произход и категорично се противопоставя на това. За което, разбира се, неслучайно е принуден да си подаде оставката като подпредседател на Народното събрание.

Не бива да се забравя смелостта и на тогавашните български народни представители от уж „профашисткото“ правителствено мнозинство, които подписват писмото на Пешев от 17 март.

Писмото е подписано, включително и от уж прогермански настроения Александър Цанков.

Не бива да се омаловажава ролята и на тогавашните български интелектуалци и общественици и на тогавашната Българска православна църква, които открито се обявяват срещу депортацията. За тях Ханна Аренд казва – и с право, че са направили много повече от Ватикана, когато и да било.

Но решаващата роля е на българския монарх цар Борис. Само той е можел да отмени депортацията и въпреки риска, който поема, противопоставяйки се на Хитлер по този важен за него въпрос, куражът му и дипломатическият му такт дават резултат и евреите в България са спасени. Това е отговорът на въпроса кой спаси евреите в България – тогавашното българско общество с решаващата роля на държавния глава цар Борис.

А ако България беше дала българско поданство на евреите в Македония и Беломорието, дали е имало шанс да бъдат спасени от депортация?

За жалост Беломорска Тракия и Вардарска Македония не влизат в пределите на България и цар Борис няма аргументи, с които да се противопостави на политиката на Хитлер. Според международното право суверен до приключване на войната в тези земи е Германия, а по нейно пълномощие България трябва да осигурява реда и спокойствието.

Върховната власт обаче принадлежи на Германия, а според собствените си расистки закони от Нюрнберг, Германия третира всички евреи в цяла Европа като лишени от гражданство. А България не може да даде поданство на тези евреи от предоставените й за временно управление земи

в Македония и Беломорието най-вече поради натиска на антиеврейската политика на Германия. И този факт е очевиден за всеки добросъвестен изследовател, както е очевидно и подчий натиск са приетите от българския парламент закони в този смисъл, включително „Законът за защита на нацията“.

Освен това дори евреите, които имат гражданство на неутрални държави или на държави-съюзници като Италия, не са напълно защитени от арести и депортация в окупираните от Германия земи.

Дори чуждите евреи, поданици на други държави, са били застрашени?

Да, точно така. Ще дам един пример, за да се разбере за какво става дума. След окупацията на Франция от Германия през 1940 година, дипломатическият корпус заминава за Виши заедно с правителството на Петен. Българският пълномощен министър Балабанов обаче изпраща третия секретар на българската легация Боян Атанасов в окупационната зона. Първата му работа е заедно с още един служител на посолството да бъдат разлепени на домовете на българските евреи там листове с печата на легацията и със следния текст: „Поданици на Царство България“. Въпреки това евреите се чувстват застрашени и някои дори започват да спят в чакалнята на легацията. Нека отново да обърна внимание – става дума за 1940, не за 1943 година, когато вече е взето т.нар. „окончателно решение“.

Цар Борис III

Асен Суичицков (от кюстендилската делегация) заедно с доставчика на облекло за царското семейство Розенбаум (евреин) и завърналия се от Америка кюстендилец Петър Сапунджиев.

През 1940 г. България все още не е съюзник на Германия и въпреки това евреите, които са НЕЙНИ ПОДАНИЦИ не са защитени от своето българско гражданство и Боян Атанасов прави чудеса, за да ги изведе от Франция. Фактът, че в окупираните от Германия области евреите не се чувстват защитени от своето поданство, важи не само за българските, но и за турските, италианските и т.н. евреи, защото Германия третира всички евреи в окупираните от нея зони като лишени от гражданство.

И битката – и на българските, и на турските, италианските и т.н. дипломати за техния живот и сигурност е много драматична битка. Трябва да се прочете книгата „Последен влак за Истанбул“ на Айше Кулин, която миналата година излезе и на български, за да се разбере донякъде за какво става дума.

А какво става с българските евреи във Франция през 1940 година?

О, това е много вълнуваща и драматична история. Както споменах, носят се слухове за арести, българските евреи са ужасени и искат да се приберат в България. Единственият начин обаче да бъдат изведени от Франция, е да бъдат размесени между българите и да се изготви общ колективен паспорт, за да може покрай едните да заминат и другите.

Колективният общ пасаван е готов, но тогава започва едно безкрайно ходене по мъките на Боян Атанасов от един германски служител на друг, за да се получи разрешение хората да напуснат окупирана Франция с влак. Накрая работата опира до германски-

германски офицер, който му казва, че на еди-коя си дата от Gare de l'Est тръгва влак и три вагона ще бъдат на разположение на българските пътници, но че той трябва да подпише веднага, че България се задължава да плати на Германия цената за осигуряване на този превоз, която е 33 хиляди тогавашни марки.

Боян Атанасов няма такива пълномощия да поема от името на България финансови задължения, но разсъждавайки трескаво, си дава сметка, че утре може да е късно и че не е изключено това да е последната възможност българските евреи да заминат от окупирана Франция.

Когато съобщава на българския посланик какво е направил, той се изплашва и го предупреждава, че със сигурност ще бъде уволнен от Външно министерство за това своеволие. Обаче нищо подобно не се случва! Работата се разминава с едно мъмрене, а ужким „пронацисткото“ правителство в София плаща сумата на Германия. Затова обвиненията, че България не била дала поданство на евреите в завладените и окупирани от Германия земи на Македония и Беломорска Тракия са демагогски обвинения, когато дори евреите с българско поданство не са защитени – и то далеч преди проведената в Берлин тайна конференция, известна под името Ванзее.

Действията на Боян Атанасов всъщност са доказателство, че тогавашните български дипломати са защитавали българските граждани, дори с риск за собствената си кариера.

те военни власти и там пак започват да го прехвърлят от един военен на друг. След дълги митарства, възклицания от германска страна: „но тук има еврейски имена!“, спорове по международно право и така нататък, Боян Атанасов попада на един

Да, и това е огромната разлика с дипломатическите представители на комунистическа България, които не само че не помагаша, но самите те неведнъж бяха заплаха за живота и сигурността на българските граждани в чужбина.

А тогавашните български дипломати са смятали за нещо естествено да полагат толкова усилия, да хлопат от една врата на друга и дори да поемат риск, ако трябва, но не и да оставят българските поданици на произвола на съдбата.

Години по-късно Боян Атанасов пише: „Днес, след толкова много години, все още чувствам, че съм постъпил правилно – наруших формалностите на финансовите закони, за да спазя Божиите закони и да спася човешки животи.“

Може би все пак Боян Атанасов е бил едно изключение?

Не, слава Богу, не е бил изключение. Има много вълнуващи случаи с български дипломати, които рискуват, за да спасят еврейски бежанци. Български дипломати са издали и близо 15 хиляди транзитни визи на евреи от други страни и това в крайна сметка им спасява живота.

Често се изтъква като аргумент, че антиеврейското законодателство в България не било под германски натиск, защото „Законът за защита на нацията“ е приет два месеца преди България да подпише Тристранния пакт?

А защо, ако е българска инициатива никога преди това не е имало подобни закони в България? И защо още в първия момент, когато външният натиск на една могъща тоталитарна държава отслабва, българското правителство на Багрянов отменя тези закони и възстановява конфискуваното имущество на евреите в България?

И нека да отбележим, че човекът, който изготвя този закон срещу масонските организации и евреите, сам е ... масон. Става дума за вътрешния министър Габровски. Така че работата е очевидна. Човек не изготвя закон срещу себе си по своя воля. Истината е, че българският „Закон за защита на нацията“ (ЗЗН) е приет непосредствено преди неизбежно

